

REFERENCES

1. Extraction of shale gas in Ukraine: Prospects and Challenges, *Verkhovna Rada of Ukraine, official web portal* (14.06.2013), available at: <http://portal.rada.gov.ua>. (ukr).
2. Hazizullin I. & Lozoyi L. (2001), Ukraine's gas market: Europeanization and the Russian factor, available at: http://www.eu.prostir.ua/files/1319138654656/Gas%20Options_ua_14_10%20%281%29.pdf (ukr.)
3. *Energy: Oil & Gaz* (2012), №4/7, pp. 66-71 (ukr).
4. *Energy: Oil & Gaz* (2012), №8/9, pp. 44-51 (ukr).
5. Natural Gas Exploration As Seen by Science (2013), *Energy: Oil & Gaz*, №5, pp. 38-45 (ukr).
6. Minister of Energy and Coal Industry of Ukraine (2013), available at: <http://mpe.kmu.gov.ua/fuel/control/uk/doccatalog/list?currDir=50358> (ukr).
7. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* (2010), № 48, p. 566 (ukr).
8. Kasych A. O. & Yakovenko Ya. Yu (2013), Gas Markets of EU and Ukraine: Modern State and Prospects of Development, *BISINESSINFORM*, № 9, pp. 8-15 (ukr).
9. Kulytskyi S. (2013), *Ukraine: podii, fakty, komentari*, № 13, pp. 34-42 (ukr).
10. Mizina S. (2013), Future of the Gas Market, as Seen by Investors, *Energy: Oil & Gaz*, № 4, pp. 38-47 (ukr).
11. Stognii B. S., Kyrylenko O. V., Prahovnyk A. V., Denysiuk S. P. & Butso Z. Yu. (2010), National priorities of energy efficiency 2010, Text, Kyiv, 580 p. (ukr).
12. Shvydkyi O. A., Hryshanenko V. P., Dovzhok T. Ye. (2010), *Naftova i hazova promyslovid [Oil and Gas Industry]*, № 3, pp. 4-8 (ukr).
13. BP Statistical Review of World Energy (June 2011), available at: http://www.bp.com/assets/bp_internet/globalbp/globalbp_uk_english/reports_and_publications/statistical_energy_review_2011/STAGING/local_assets/pdf/statistical_review_of_world_energy_full_report_2011.pdf. (engl).
14. BP Statistical Review of World Energy (June 2012), available at: <http://www.bp.com/en/global/corporate/about-bp/statistical-review-of-world-energy-2012.html>. (engl).
15. BP Statistical Review of World Energy (June 2013), available at: (engl).http://www.bp.com/content/dam/bp/pdf/statisticalreview/statistical_review_of_world_energy_2013.pdf.
16. Biletskyi V. S., ed. (2004), *Mining Encyclopedic Dictionary*, East Publisher House, Donetsk, p. 490 (ukr).

© Швидкий Олег

Надійшла до редакції 29.11.2013

УДК 657.633:[005:551:334.722.8]

ШУХМАН МАРІЯ,

кандидат економічних наук, доцент Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського

ОБ'ЄКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В КОРПОРАЦІЯХ

У статті запропоновано й обґрунтовано об'єкти організації внутрішнього аудиту в корпораціях. На підставі аналізу, систематизації й узагальнення наукових праць було визначено види забезпечення (правове, організаційне, інформаційне, методичне, кадрове й технічне), розроблено схему організації суб'єктів (служби) внутрішнього аудиту (СВА) й організації процесу внутрішнього аудиту та представлено понятійний апарат.

Ключові слова: внутрішній аудит; організація внутрішнього аудиту; об'єкти внутрішнього аудиту; організація суб'єктів внутрішнього аудиту; організація процесу внутрішнього аудиту.

Постановка проблеми і стан її вивчення. Глобалізаційні процеси та міжнародна інтеграція викликають нагальну потребу ефективного управління суб'єктами господарювання та запровадження адекватного внутрішнього контролю. Об'єктивна необхідність у цьому підтверджується наявністю в Україні підприємств, що мають складну організаційну структуру, займаються різноманітними видами діяльності та характеризуються об'єднаннями окремих бізнес-одиниць у корпорації. Успішне ведення бізнесу за таких умов неможливе без організованої системи внутрішнього контролю, зокрема підсистеми внутрішнього аудиту, яка б сприяла захисту законних інтересів власників капіталу та корпорації в цілому.

Міжнародний досвід формування концептуальних основ внутрішнього аудиту в бізнесі відбитий у більшості науково-практичних розробок представників англо-американської школи: Дж. Робертсона, Е. Аренса, Дж. Лоббека, Р. Адамса, К. Сазерланда, Р. Хермансона [1-3]. Викладені в цих роботах думки суттєво вплинули на результати дослідження проблем внутрішнього аудиту фахівцями-науковцями, які працюють на пострадянському просторі, - ми маємо на увазі публікації В. Д. Андрєєва, І. А. Белобжецького, Ю. А. Данилевського, Н. Дорош [4], В. П. Суйц, С. М. Бичкова, А. Терехова, Л. В. Сотникової, А. Кузьмінського [12], В. Сопко, В. Завгороднього [13], С. Я. Зубилевич, А. Редько, В. С. Рудницького [7], Л. О. Сухаревої та інших [8].

№ 6 (126) листопад-грудень 2013 р.

Проте все ще залишаються невизначеними об'єкти організації внутрішнього аудиту, які є фундаментом для подальшого ефективного функціонування внутрішнього аудиту в корпораціях.

Метою дослідження є наукове обґрунтування об'єктів організації внутрішнього аудиту в корпораціях та формалізація їхніх моделей.

Виклад основного матеріалу. Виходячи з проведеного аналізу наукових джерел [1-11], зауважимо, що об'єкти організації внутрішнього аудиту (ВА) визначаються різними авторами неоднозначно. Найповнішою вважаємо класифікацію об'єктів організації ВА, наведену в роботах А. Кузьмінського, В. Сопко, В. Завгороднього [12, 13], які під об'єктом організації ВА розуміють те явище або процес, на які спрямована організаторська діяльність суб'єктів. Як об'єкти організації ВА ми пропонуємо виділити **організацію суб'єктів (служби) внутрішнього аудиту й організацію процесу внутрішнього аудиту**.

Першим об'єктом організації ВА виступає організація суб'єктів (служби) внутрішнього аудиту. Під службою слід розуміти організаційно-штатну одиницю, що включає працівника, групу, бюро або інший елемент організаційної структури управління (структурний підрозділ) і спеціалізується на виконанні комплексу однорідних функцій управління. Залежно від масштабів економічного суб'єкта служба внутрішнього аудиту (СВА) може бути представлена внутрішнім аудитором, відділом внутрішнього аудиту, управлінням внутрішнього аудиту або будь-яким іншим структурним підрозділом, на який покладені обов'язки щодо виконання функцій внутрішнього аудиту [8].

Для організації СВА необхідне проведення послідовних дій щодо стратегії й тактики її створення та подальшого функціонування, серед яких найважливішими є визначення цілепокладання, її кадрового потенціалу, а також складу її регламентного забезпечення.

Головна умова функціонування служби внутрішнього аудиту - її незалежність, яка визначається її статусом у корпорації, характеризується чіткістю прав й обов'язків, а також підзвітністю безпосередньо Наглядовій раді й Аудиторському комітету. Будучи самостійним структурним підрозділом корпорації, СВА повинна займати певне місце в організаційній структурі корпорації, яке підкреслювало б її незалежний характер.

Ефективність функціонування СВА безпосередньо залежить від організації забезпечення її діяльності, яка включає: правове (закони, підзаконні акти), організаційне (внутрішньокорпоративні регламенти), технічне (технічні засоби, персональні комп'ютери, програмне забезпечення, технічна документація), інформаційне (носії інформації документів, інформаційні потоки), кадрове (фахівці певного рівня й кваліфікації) і методичне забезпечення (методичні інструкції та рекомендації).

Діяльність системи внутрішнього аудиту повинна регулюватися, перш за все, законами, підзаконними актами, що діють у масштабі країни, але законодавство України не містить спеціальних вимог, що регламентують організацію системи внутрішнього аудиту економічного суб'єкта, за винятком банківської сфери, де розроблені питання організації СВА в цій системі [14].

Організаційний бік внутрішнього аудиту корпорації визначають регламенти. Їх доцільно розробляти, виходячи з умов діяльності корпорації, її організаційної структури, спеціалізації, з урахуванням кваліфікації фахівців і наявності матеріально-технічної бази. Складовими частинами системи внутрішніх регламентів СВА виступають Статут корпорації, Положення про службу внут-

рішнього аудиту, посадові інструкції фахівців служби внутрішнього аудиту, методичне керівництво з питань аудиторських перевірок.

Щодо кадрового забезпечення СВА, слід звернути увагу на працівників цієї служби, які зобов'язані забезпечити достатній професійний рівень проведення аудиторських перевірок і надання інших аудиторських послуг, необхідних власникам корпорації. Внутрішні аудитори повинні мати високий рівень компетентності (освіта, знання, уміння й персональні якості), щоб сумлінно й професійно виконувати обов'язки, гарантувати аудиторські послуги, основані на сучасних методиках із використанням усіх, зокрема новітніх нормативних актів.

Інформаційне забезпечення СВА пов'язане із забезпеченням працівників необхідною інформацією для реалізації завдань внутрішнього аудиту, а значить, є основою для організації, здійснення й відображення результатів [15]. Така інформація повинна характеризуватися повнотою й точністю, достовірністю, своєчасністю і якістю, що безпосередньо впливає на успішну діяльність внутрішнього аудиту.

Своєчасне й повне постачання аудитора поточною інформацією про ухвалені рішення, вже наявні роз'яснення до нормативних матеріалів з урахуванням застосування їх на практиці, забезпечення специфічними засобами праці (аудиторськими стандартами, нормами, керівництвом) дозволяє значно заощадити час аудитора на підготовку аудиторської перевірки, якісно провести безпосередню перевірку й знизити ризик невірності інформації для користувачів.

З метою ефективної організації роботи внутрішнього аудиту в корпораціях розробляються методичні рекомендації для проведення конкретних видів аудиторських перевірок внутрішнім аудитором. Рекомендації доцільно розробляти з урахуванням дотримання принципів аудиторської діяльності та вимог до її результатів. У них слід ураховувати конкретні умови діяльності корпорації, її специфіку й розгалуженість (наявність структурних підрозділів).

Методичне забезпечення діяльності внутрішнього аудиту на сучасному етапі вимагає суттєвого опрацювання, оскільки наявність методичних інструкцій є керівництвом до дії й забезпечення правильних професійних підходів у роботі персоналу служби внутрішнього аудиту [8].

Господарська діяльність корпорації відрізняється численністю й складністю фінансових операцій, тому для СВА стала практично необхідною організація технічного забезпечення, здійснювана на основі використання високопродуктивних персональних комп'ютерів, об'єднаних у локальні обчислювальні мережі, високорозвинутих засобів зв'язку з високою пропускнуною спроможністю й відповідного програмного забезпечення, а також методичних матеріалів, керівництв і технічної документації.

Таким чином, можна зазначити, що *організація служби внутрішнього аудиту - забезпечення умов дієвості й надійного функціонування в часі й просторі*.

На основі узагальнення вищесказаного нами була розроблена схема організації суб'єктів внутрішнього аудиту в корпораціях (рис. 1).

Наступним кроком у розробці загальної концепції організації внутрішнього аудиту є організація процесу ВА. Організація процесу повинна бути такою, що сприяла б забезпеченню мінімального шляху збору й обробки інформації, а також максимальної ефективності праці внутрішніх аудиторів [11].

Тобто *організація процесу ВА - забезпечення умов*

Рис. 1. Принципова схема організації суб'єктів (служби) внутрішнього аудиту в корпораціях.

виконання контрольної діяльності службою внутрішнього аудиту. До організації процесу ВА входять такі етапи, як стандартизація та планування діяльності СВА.

Одним з етапів організації процесу ВА є стандартизація. Стандартизації підлягає як вид діяльності аудиторських і консультаційних послуг, так і процес їх надання. Сфера поширення стандартизації широка, і це підтверджує Б. А. Урванцев, який розглядає стандартизацію як об'єкт-суб'єктну впорядковуючу діяльність. На його думку, стандартизація - це "практична діяльність людей щодо вироблення й застосування оптимальних норм і понять, необхідних для управління певними повторюваними об'єктами суспільного розвитку і процесу" [16, с. 36].

Основними критеріями вибору об'єкта для стандартизації прийнято вважати "вірогідність його багатоваріантності, наявність перспективи багаторазового застосування, необхідність підпорядкування окремого - загальному, частини - цілому, індивіда - колективу, отримання економічного ефекту, наявність актуальної потреби" [16, с. 77].

Стандарти внутрішнього аудиту (СтВА) регламентують єдині вимоги до організації, здійснення й оформлення аудиту та супутніх йому послуг, а також оцінки

якості аудиту, до порядку підготовки аудиторів й до оцінки їхньої кваліфікації, із групуванням, перехресними посиланнями, об'єднані єдиним задумом і які навіть підкоряються єдиному стилю викладу. Як правило, ці документи повинні бути прийняті й затверджені Аудиторським комітетом (за його наявності) або Наглядовою радою корпорації з метою забезпечення ефективності практичної роботи. Вони повинні адекватно відповідати правовому й організаційному статусу внутрішнього аудиту, надавати методичну допомогу внутрішнім аудиторам.

Цей етап організації процесу ВА пов'язаний зі стандартизацією її подальшої діяльності, а тому повинен здійснюватися в певній послідовності.

Крок 1 - визначення груп і видів стандартів СВА. На думку автора, система СтВА повинна складатися з таких груп стандартів: загальні СтВА; робочі СтВА; стандарти звітності; стандарти процедур внутрішнього аудиту по окремих об'єктах. Пропонована класифікація СтВА дає можливість комплексно охоплювати об'єкти внутрішнього аудиту й процес аудиторської діяльності всередині корпорації.

Крок 2 - розробка й затвердження внутрішньокорпоративних стандартів СВА. СтВА повинні базуватися на основах філософії вищого керівного складу корпо-

рації щодо реалізації контрольної функції, які є складовою частиною в системі стандартів внутрішнього контролю.

Також не останнє значення в організації процесу ВА має планування аудиторської діяльності. Уперше загальні принципи планування були представлені в працях А. Файоля. Основними вимогами до розробки планів дій він назвав принципи єдності, безперервності, гнучкості й точності [17, с. 44]. Згодом різні автори доповнювали їх принципами, що нині вважаються класичними [18, с. 101; 19, с. 34 та ін.].

Принципи планування сьогодні є не чимось абсолютно новим, а результатом переосмислення попереднього досвіду в сучасних умовах. Планування діяльності внутрішнього аудиту широко використовує загально-економічні принципи, які мають тісний зв'язок з основними принципами планування, деталізують їх. До них відносяться: динамічність, ефективність, комплексність, ризик, конкретність і вимірність планів, маржинальність (орієнтованість на досягнення максимально можливих результатів), орієнтованість у часі, обов'язковість виконання плану, оптимальність планових рішень, збалансованість і пропорційність показників у різних розрізах плану; виділення пріоритетів та інші.

Відомий учений у галузі планування підприємницької діяльності Діггер Хан [20] пропонує розглянути планування в широкому й вузькому сенсі. У широкому сенсі планування є ухваленням управлінських рішень, пов'язаних із майбутніми подіями. Такі рішення можуть стосуватися розробки стратегічного плану діяльності служби внутрішнього аудиту, постановки мети й завдань роз-

витку СВА, вироблення стратегії, розподілу ресурсів, визначення стандартів поведінки служби в майбутньому. У вузькому сенсі планування зводиться до складання спеціальних документів - поточних планів діяльності служби внутрішнього аудиту, що визначають конкретні дії служби щодо здійснення ухвалених рішень.

На наш погляд, така точка зору правильна й достатньо точно розкриває сутність планування діяльності служби внутрішнього аудиту. Проте вивчення вітчизняної й зарубіжної літератури з питань внутрішнього аудиту показує, що більшість економістів розглядають планування з погляду аудиторської перевірки й не звертають належної уваги на питання стратегічного й поточного планування діяльності СВА [4, 8, 11 та ін.], зокрема на розробку стратегічного плану на перспективу.

Крок 1 - розробка стратегічного плану діяльності СВА. Періодом стратегічного планування діяльності й розвитку СВА доцільно вибирати 3-5 років і розглядати цю процедуру як відповідний розділ стратегії розвитку корпорації. Стратегічний план повинен містити положення про основні об'єкти аудиту стратегічного значення й заходи щодо їх оцінки з боку внутрішніх аудиторів.

Крок 2 - планування поточної діяльності СВА. Ця процедура повинна враховувати зони ризику в діяльності корпорації, наявність і кількість її підрозділів, типологію можливих порушень відповідно до характеру виконуваних господарських операцій та оптимальну періодичність контрольних заходів. Тому при розробці поточних планів діяльності служби внутрішнього аудиту на відповідний звітний рік, на наш погляд, доцільно використовувати матричний підхід.

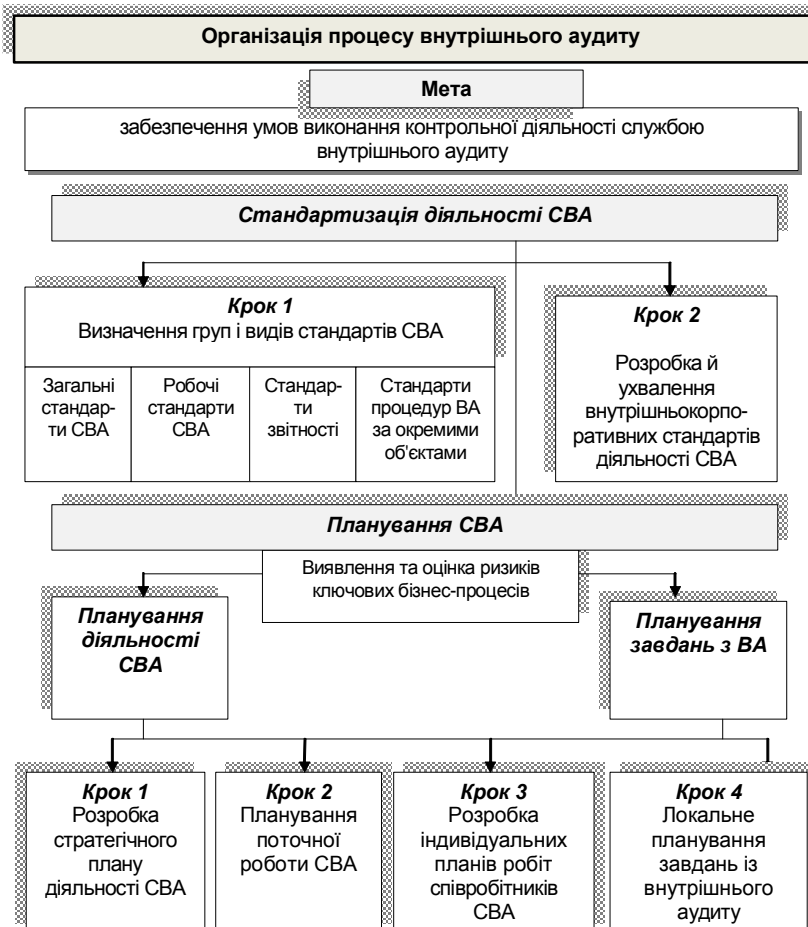

Рис. 2. Принципова схема організації процесу внутрішнього аудиту.

Крок 3 - розробка індивідуальних планів робіт співробітників СВА. Керівник СВА, спираючись на поточний план і програму ВА, розробляє й затверджує індивідуальні плани робіт для кожного працівника СВА, описавши передбачувані об'єкти перевірки, масштаб і терміни проведення внутрішнього аудиту. Незважаючи на те, що індивідуальний план роботи працівників СВА повинен бути достатньо докладним, щоб служити керівництвом під час проведення перевірки виконаних робіт кожним співробітником СВА, його точна форма і зміст можуть змінюватися залежно від складності аудиторської перевірки.

Крок 4 - локальне планування завдань із внутрішнього аудиту. Керівник СВА, під час планування аудиторського завдання зобов'язаний урахувати завдання діяльності, що є об'єктом ВА, а також засоби, за допомогою яких ця діяльність контролюється; істотні ризики, що відносяться до об'єкта аудиторського завдання, його цілей, ресурсів діяльності; адекватність й ефективність системи ВКК та управління ризиками об'єкта ВА.

При плануванні аудиторських завдань необхідно письмово зафіксувати розуміння цілей, зміст завдання, у тому числі і з консультування, відповідних обов'язків внутрішніх аудиторів, включаючи обмеження на розповсюдження результатів виконання завдання й доступ до аудиторської документації.

На підставі вищевказаного нами була розроблена принципова схема організації процесу внутрішнього аудиту в корпорації (рисунок 2).

Підсумовуючи вищесказане, констатуємо, що *організація внутрішнього аудиту в корпорації є синтезом методів і засобів, що забезпечують формування й оптимальне функціонування СВА і її процесу.*

Висновки

Таким чином, систематизація елементів концепції організації внутрішнього аудиту в корпораціях дозволила розкрити логіку організації, сконцентрувати увагу основних організаторів (Голови Аудиторського комітету Наглядової ради, керівника СВА) на всіх елементах підсистеми ВА, а також дала підставу для визначення напрямів удосконалення організації служби внутрішнього аудиту і організації власне процесу внутрішнього аудиту. Отже, саме запропонований підхід до вирішення питань організації внутрішнього аудиту здатний забезпечити створення справді дієздатного робочого органу цілісної системи внутрішньокорпоративного контролю, спроможного впливати на досягнення цілей підвищення ефективності корпоративного управління та діяльності корпорації в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Hermanson Roger H. Auditing theory and practice / Roger H. Hermanson, Jerry R. Srawser, Robert H. Strawser. - 6th ed. - IRWIN : Burr Ridge, Illinois Boston, Massachusetts Sydney, Australia, 1993. - 907 p.
 2. Arens Alvin A. Auditing: an Integrated Approach / Alvin A. Arens, James K. Loebbecke. - 5 ed. - Englewood Cliffs : Prentice Hall, 1991. - 832 p.

Шухман Мария,

кандидат экономических наук, доцент Донецкого национального университета экономики и торговли имени Михаила Туган-Барановского

ОБЪЕКТЫ ОРГАНИЗАЦИИ ВНУТРЕННЕГО АУДИТА В КОРПОРАЦИЯХ

В статье предложены и обоснованы объекты организации внутреннего аудита в корпорациях. Анализируя, систематизируя и обобщая научные труды многих ученых, были определены виды обеспечения (право-

3. Ratliff Richard L. Internal Auditing. Principles and Techniques / Richard L. Ratliff, Wanda A. Wallace, Glenn E. Summers. - Second edition. - The IIA Altamonte Springs, Florida, 1996. - 1110 p.

4. Дорощ Н. І. Методологічні та організаційні аспекти аудиту : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора екон. наук : спец. 08.06.04 / Н. І. Дорощ ; Нац. наук. центр "Ін-т аграр. економіки". - К., 2004. - 38 с.

5. Пантелеєв В. П. Внутрішній аудит внутрішньогосподарської звітності підприємства / В. П. Пантелеєв // Аудит у посттоталітарному суспільстві : міжрегіональна наук. конф., 24-25 червня 2005 р., тези доповідей. - Київ-Чернівці, 2005. - С. 158-163.

6. Петрик О. А. Аудит: методология и организация : [монография] / О. А. Петрик. - К. : КНЕУ, 2003. - 260 с.

7. Рудницький В. С. Внутрішній аудит: методологія, організація / В. С. Рудницький. - Тернопіль : Екон. думка, 2000. - 104 с.

8. Сухарева Л. А. Внутренний аудит: организация и методология / Л. А. Сухарева, И. Н. Дмитренко. - Донецк : ДонГУ-ЭТ, 2000. - 75 с.

9. Бурцев В. В. Система внутреннего контроля коммерческой организации : дис. ... канд. экон. наук : 08.00.12 / В. В. Бурцев ; Моск. гос. ун-т им. М. В. Ломоносова. - М., 1998. - 253 с.

10. Сотникова Л. В. Методология и методика оценки системы внутреннего контроля в процессе внешнего аудита : автореф. дисс. на соискание уч. степени доктора экон. наук : спец. 08.00.12 / Л. В. Сотникова ; [Всерос. заоч. фин.-экон. ин-т]. - М., 2003. - 54 с.

11. Богомолов А. М. Внутренний аудит: организация и методология проведения / А. М. Богомолов, Н. А. Голощапов. - М. : Экзамен, 1999. - 192 с.

12. Кузьминский А. Н. Организация бухгалтерского учета и анализа хозяйственной деятельности / А. Н. Кузьминский, В. В. Сопко. - К. : Виш. школа, 1986. - 250 с.

13. Сопко В. Организация бухгалтерского обліку, економічного контролю та аналізу / В. Сопко, В. Завгородній. - К. : КНЕУ, 2000. - 260 с.

14. Положення про організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках України : затв. постановою Правління НБ України від 20.03.1998 № 114 (зі змінами та доповненнями) // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. - 1998. - Вип. 7. - С. 3-8.

15. Информационное обеспечение внутреннего контроля стратегии бизнеса : науч.-производств. изд. / Донец. ком. мерч. ин-т ; [Л. А. Сухарева, П. Н. Сухарев, И. Н. Дмитренко, И. В. Сименко, С. Н. Кравченко]. - Донецк : [ДКИ], 1998. - 55 с.

16. Урванцев Б. А. Диалектика стандарта / Б. А. Урванцев. - М. : Изд-во стандартов, 1982. - 120 с.

17. Управление - это наука и искусство / А. Файоль, Г. Эмерсон, Ф. Тэйлор, Г. Форд ; [сост. Г. Л. Подвойский]. - М. : Республика, 1992. - 349, [2] с.

18. Акофф Р. Я. Планирование в больших экономических системах / Р. Я. Акофф ; [пер. с англ.]. - М. : Сов. радио, 1972. - 274 с.

19. Алексеева М. Планирование деятельности фирмы / М. Алексеева. - М. : Финансы и статистика, 1998. - 248 с.

20. Хан Д. Планирование и контроль: концепция контроллинга / Д. Хан ; [пер. с нем.]. - М. : Финансы и статистика, 1997. - 112 с.

вое, организационное, информационное, методическое, кадровое и техническое), разработана схема организации субъектов (службы) внутреннего аудита (СВА) и организации процесса внутреннего аудита, и представлен понятийный аппарат.

Результаты данного этапа исследования составляют основу последующего обоснования и решения вопросов организации субъектов внутреннего аудита и организации процесса внутреннего аудита в корпорациях.

Ключевые слова: *внутренний аудит; организация внутреннего аудита; объекты внутреннего аудита; организация субъектов внутреннего аудита; организация процесса внутреннего аудита.*

Shukhman Maria,

Candidate of Economical Science, Associate Professor

Michael Tugan-Baranovsky Donetsk National University of Economy and Trade

THE OBJECTS OF INTERNAL AUDIT MANAGEMENT IN CORPORATIONS

The objects of the Internal Audit Management in corporations are offered and based in the article. Analyzing, systematizing and summarizing scientific labors of many scientists, the types of providing (legal, organizational, informative, methodical, personnel and technical) are defined, the scheme of the internal audit subjects (services) and the internal audit process organization is developed, and a conceptual framework is presented.

The results of this investigation phase make a basis of the subsequent justification and the solution of the internal audit subjects management questions and the internal audit process organization in corporations.

Keywords: *Internal Audit; Internal Audit Management; internal audit objects; Internal Audit Service (subject); the internal audit process organization.*

REFERENCES

1. Roger H. Hermanson, Jerry R. Srawser, Robert H. Strawser (1993), *Auditing theory and practice*, Burr Ridge, Illinois Boston, Massachusetts Sydney, Australia, IRWIN, 907 p. (engl).
2. Arens Alvin A., Loebbecke James K. (1991), *Auditing: an Integrated Approach*, Prentice Hall, Englewood Cliffs, 832 p. (engl).
3. Richard L. Ratliff, Wanda A. Wallace, Glenn E. Sumners (1996), *Internal Auditing. Principles and Techniques*, The IIA Altamonte Springs, Florida, 1110 p. (engl).
4. Dorosh N. I. (2004), *Methodological and organizational aspects of the audit*, Abstract of thesis for the degree of doctor of economic sciences after specialty 08.06.04, Kyiv, 38 p. (ukr).
5. Panteleiev V. P. (2005), *Audit in post-totalitarian society, the interregional scientific conference of June 24-25, 2005*, Kyiv – Chernihiv, pp. 158-163 (ukr).
6. Petrik O. A. (2003), *Audit methodology and organization*, monograph, KNEU, Kiev, 260 p. (rus).
7. Rudnytskyi V. S. (2000), *The internal audit: methodology, organization*, Ekonomichna dumka, Ternopil, 104 p. (ukr).
8. Sukhareva L. A., Dmitrenko I. N. (2000), *Internal audit: organization and methodology*, DonGUET, Donetsk, 75 p. (rus).
9. Burtsev V. V. (1998), *The internal control system of the commercial organization*, Thesis for the degree of candidate of economic sciences in specialty 08.00.12, Moscow, 253 p. (rus).
10. Sotnikova L. V. (2003), *Methodology and technique assessment of internal control in the external audit*, Abstract of thesis for the degree of doctor of economic sciences after specialty 08.00.12., Moscow, 54 p. (rus).
11. Bogomolov A. M., Goloshchapov N. A. (1999), *The internal audit: organization and methodology for conducting*, Moscow, 192 p. (rus).
12. Kuzminskiy A. N., Sopko V. V. (1986), *Accounting organization and analysis of economic activities*, Kiev, 250 p. (rus).
13. Sopko B., Zavorodniy V. (2000), *Accounting organization, economic control and analysis*, Kyiv, 260 p. (ukr).
14. *Zakonodavchi i normatyvni akty z bankivskoi diialnosti [Legislative and Normative Acts on banking]* (1998), Vol. 7, pp. 3-8 (ukr).
15. Sukhareva L. A., Sukharev P. N., Dmitrenko I. N., Simenko I. V., Kravchenko S. N. (1998), *Supply with information of internal control business strategy: scientific-production. ed.*, Donetsk, 55 p. (rus).
16. Urvantsev B. A. (1982), *Dialectics standard, Izdatelstvo standartov*, Moscow, 120 p. (rus).
17. Fayolle A., Emerson G, Taylor F., Ford G. (1992), *Managing - the science and art*, Moscow, 349 p. (rus).
18. Ackoff R. J. (1972), *Planning in large economic systems*, In. from English, Sovetskoye radio, Moscow, 274 p. (rus).
19. Alekseyeva M. (1998), *Planning activity of the company*, Finansy i statistika, Moscow, 248 p. (rus).
20. Khan D. (1997), *Planning and Control: Controlling concept*, Finansy i statistika, Moscow, 112 p. (rus).

© Шухман Марія

Надійшла до редакції 12.11.2013